

บทที่ 4

ผลการวิจัย

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาศาภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น
- 2) ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น
- 3) ความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชน
- 4) ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น

วิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดเชิงระบบ (System Farme work)

- 1) ปัจจัยนำเข้า (Input)
- 2) กระบวนการ (Process)
- 3) ผลลัพธ์ (Output)
- 4) ประสิทธิผล (Effect)
 - 4.1) ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น
 - 4.2) ความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่น
 - 4.3) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นตามความเห็นของผู้นำท้องถิ่น
 - 4.4) พฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความเห็นของผู้นำท้องถิ่น
 - 4.5) ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ตามความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
 - 4.6) พฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
 - 4.7) ความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น ตามความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

5) ผลกระทบ (Impact) ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของผู้นำ
ท้องถิ่น หลังกิจกรรมแทรกแซง

ดังจะได้นำเสนอรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่นตอบแบบสอบถาม จำนวน 104 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นชาย 72 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 เป็นหญิง 32 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 อายุ โดยเฉลี่ย 45.8 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา จำนวน 87 คน คิดเป็น ร้อยละ 83.7 เกือบทั้งหมดมีอาชีพทำการเกษตร คือ ร้อยละ 97.1 ตำแหน่งหน้าที่ใน หมู่บ้านเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) มากกว่าอย่างอื่น คือ จำนวน 24 คน คิดเป็น ร้อยละ 23.1 นอกจากนั้นเป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และบุคคลที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คือ ประเภทละ 16 คน คิดเป็นประเภทละ ร้อยละ 15.4 มีสถานภาพสมรสถึงร้อยละ 96.2 รายได้ต่อเดือน โดย เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1,001-2,001 บาท ระยะเวลาที่ทำหน้าที่ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ปฏิบัติ หน้าที่ระยะเวลา 1-4 ปี เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 และสมาชิกในครอบครัวของผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีจำนวน 5-6 คน ดังรายละเอียด ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น (n = 104 คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	72	69.2
หญิง	32	30.8

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น (n = 104 คน) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
อายุ			
20 - 29 ปี		7	6.7
30 - 39 ปี		24	23.1
40 - 49 ปี		36	34.6
50 - 59 ปี		25	24.0
60 - 69 ปี		12	11.5
อายุเฉลี่ย		45.8	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		11.3	
การศึกษา			
ประถมศึกษา		87	83.7
มัธยมศึกษา		14	13.5
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า		3	2.9
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า		-	-
อาชีพ			
ทำการเกษตร		101	97.1
ค้าขาย		2	1.9
รับจ้าง		1	1.0
หัตถกรรม		-	-
ตำแหน่งหน้าที่			
คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)		24	23.1
คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.)		16	15.4
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)		16	15.4
อาสาพัฒนาชุมชน (อช.)		16	15.4
อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)		16	15.4
ผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ		16	15.4

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น (n = 104 คน) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส		
โสด	3	2.9
สมรสอยู่ด้วยกัน	100	96.2
หม้าย	1	1.0
รายได้ต่อเดือน		
ตั้งแต่ 1,000 บาทลงมา	29	27.9
1,001 - 2,000 บาท	42	40.4
2,001 - 3,000 บาท	24	23.1
3,001 - 4,000 บาท	2	1.9
4,001 - 5,000 บาท	3	2.9
มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป	4	3.8
ระยะเวลาที่ทำหน้าที่ในปัจจุบัน		
1 - 4 ปี	62	59.6
5 - 10 ปี	34	32.7
11 - 15 ปี	7	6.7
16 ปีขึ้นไป	1	1.0
เคยเข้าร่วมรับการฝึกอบรม		
เคย	84	80.8
ไม่เคย	20	19.2
สมาชิกในครอบครัว		
3 - 4 คน	28	26.9
5 - 6 คน	49	47.1
7 - 8 คน	20	19.3
9 - 10 คน	5	4.8
11 - 12 คน	2	1.9

2. ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ดีอยู่แล้ว กล่าวคือ ในข้อคำถาม 12 ข้อ มีผู้นำท้องถิ่นเกินร้อยละ 50 สามารถตอบถูกต้องจำนวน 9 ข้อ ตอบผิดจำนวน 3 ข้อ ข้อที่ตอบผิดมากที่สุด คือ การเป็นผู้นำท้องถิ่นจะต้องได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ (ร้อยละ 89.5) รองลงมา คือ การติดต่อประสานงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการมาให้ความช่วยเหลือชาวบ้านด้านต่าง ๆ ไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น (ร้อยละ 79.8) และเจ้าอาวาสวัดประจำหมู่บ้านไม่ใช่ผู้นำท้องถิ่น (ร้อยละ 59.6) ซึ่งสมควรได้รับการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวนี้มากขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว โดยพิจารณาจากการตอบถูกผิดในข้อคำถามเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ดีอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจมากขึ้นผู้วิจัย จึงนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางพัฒนาในกิจกรรมแทรกแซง

ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น
(N = 104)

ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น		จำนวน ผู้ตอบถูก	จำนวน ผู้ตอบผิด
1.	การเป็นผู้นำท้องถิ่นจะต้องได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการเพื่อให้ประชาชนยอมรับ	13 (12.5)	91 (89.5)
2.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้านไม่น้อยกว่าเจ้าหน้าที่ของทางราชการ	94 (90.4)	10 (9.6)
3.	ผู้นำท้องถิ่นจะเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และนำชาวบ้านในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ	104 (100)	0

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น
(N = 104) (ต่อ)

ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น		จำนวน ผู้ตอบถูก	จำนวน ผู้ตอบผิด
4.	การติดต่อประสานงานเพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ทาง ราชการมาให้ความช่วยเหลือชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น	21 (20.2)	83 (79.8)
5.	ผู้นำท้องถิ่นต้องเป็นผู้กล้าเสี่ยงสูงต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ชุมชน	84 (80.8)	20 (19.2)
6.	ผู้นำท้องถิ่นควรเป็นผู้พร้อมที่จะรับความรู้หรือ วิทยาการใหม่ ๆ ได้เร็วกว่าชาวบ้านอื่น ๆ	98 (94.2)	6 (5.8)
7.	คนเก่าคนแก่ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือศรัทธา แม้จะไม่มี การแต่งตั้งอย่างเป็นทางการก็จัดว่าเป็น ผู้นำท้องถิ่นได้	89 (85.6)	15 (14.4)
8.	เจ้าอาวาสวัดประจำหมู่บ้าน ไม่จัดว่าเป็นผู้นำ ท้องถิ่น เพราะท่านมีภารกิจเดียวกับทางธรรม ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับทางโลก	42 (40.4)	62 (59.6)
9.	ผู้นำท้องถิ่นที่จะเื้อื่อต่อการพัฒนาจะต้องมีจิตใจมุ่ง มั่นที่จะพัฒนาและมีจิตเป็นกุศลด้วย	100 (96.2)	4 (3.8)
10.	การคิดวางแผนแก้ไขปัญหามิใช่หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นที่จะเข้าไปก้าวกาย เพราะมีเจ้าหน้าที่ของทาง ราชการจัดทำให้อยู่แล้ว	65 (62.5)	39 (37.5)
11.	ผู้นำท้องถิ่นทุกคนควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการ สำรวจข้อมูลด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและให้ การ สนับสนุนในการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา อย่างเต็มที่	97 (93.3)	7 (6.7)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น
(N = 104) (ต่อ)

ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น		จำนวน ผู้ตอบถูก	จำนวน ผู้ตอบผิด
12. ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพ นับถือ ดังนั้นเวลามีกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ควร ปล่อยให้ชาวบ้านดำเนินการเองไม่ควรเข้าไป ร่วมหรือยุ่งเกี่ยว		81 (77.9)	23 (22.1)

3. ความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่น

การศึกษาในส่วนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะทราบความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่นว่ามีความรู้มากน้อยเพียงใด ผลการศึกษา พบว่า จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ มีผู้นำท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 50 ตอบคำถามถูกต้องเกือบทุกข้อ และจะมีอยู่เพียงประเด็นเดียวคือ ข้อที่ว่าการทำงานพัฒนาหมู่บ้านให้ได้ผล ผู้เป็นผู้นำท้องถิ่นควรทำงานแบบใด มีผู้ตอบถูกเพียง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 แสดงว่าผู้นำท้องถิ่นยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการทำงานพัฒนาชุมชนดีพอ

อย่างไรก็ตาม แม้ผลการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากคนตอบถูกจะพบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนดีอยู่แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรจะนำไปเพิ่มพูนความรู้ให้สูงขึ้น จึงนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมแทรกแซง รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจงานพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่นตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวัดความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่น
(N = 104)

ประเด็นความรู้	จำนวนผู้ตอบ	
	ตอบถูก	ตอบผิด
1. ความหมายการพัฒนาชุมชน	55 (52.9)	49 (47.1)
2. เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาชุมชน	91 (87.5)	13 (12.5)
3. งานพัฒนาชุมชนควรเริ่มต้นจากฝ่ายใด	83 (79.8)	21 (20.2)
4. การตกลงใจที่จะทำโครงการใด ๆ ในหมู่บ้านขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้ใด	82 (78.2)	22 (21.2)
5. งานพัฒนาชุมชนควรเป็นด้านใด	86 (82.7)	18 (17.3)
6. การวางโครงการพัฒนาหมู่บ้านควรคำนึงถึงอะไรเป็นสำคัญ	67 (64.4)	37 (35.6)
7. ถ้าจะทำงานพัฒนาให้ได้ผล ผู้เป็นผู้นำท้องถิ่นควรทำงาน แบบใด	28 (26.9)	76 (73.1)
8. ข้อมูลที่แสดงถึงการพัฒนาในระดับครัวเรือนเพื่อตรวจสอบ ว่ามีอะไรที่ผ่านเกณฑ์หรือไม่ผ่านเกณฑ์ในการพัฒนา คือข้อมูลอะไร	100 (85.6)	4 (3.8)
9. การวางแผนพัฒนาตำบลเป็นหน้าที่ของใคร	89 (85.6)	15 (14.4)
10. ในแต่ละหมู่บ้านจะมีประชาชนที่เป็นสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.) หมู่บ้านละกี่คน	103 (99.0)	1 (1.0)

4. ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น

จากประเด็นปัญหาในแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 15 ปัญหา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบพิจารณาว่ามีความเป็นจริงมากน้อยอยู่ในระดับใด ได้แก่ ระดับจริงที่สุด จริง จริงครึ่งเดียว จริงน้อย ไม่จริงเลย โดยมีค่าน้ำหนักของปัญหาดังแต่ 5,4,3,2,1 ตามลำดับ ผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ยความเห็นของผู้ตอบเป็นรายข้อซึ่งค่าเฉลี่ยแต่ละตัวมีความหมายดังต่อไปนี้

0.01 - 1.00	หมายถึง	ปัญหานั้นไม่เป็นความจริงหรือไม่เป็นปัญหาเลย
1.01 - 2.00	หมายถึง	ปัญหานั้นเป็นจริงน้อยหรือเป็นปัญหาน้อย
2.01 - 3.00	หมายถึง	ปัญหานั้นมีความเป็นจริงครึ่งเดียวหรือเป็นปัญหาปานกลาง
3.01 - 4.00	หมายถึง	ปัญหานั้นมีความเป็นจริงมากหรือเป็นปัญหามาก
4.01 - 5.00	หมายถึง	ปัญหานั้นมีความเป็นจริงมากที่สุดหรือเป็นปัญหามากที่สุด

ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นทำหน้าที่หลายบทบาททำให้เกิดความสับสน ค่าเฉลี่ย 3.07 รองลงมาคือ ไม่มีศูนย์กลางการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นแน่นอน และผู้นำท้องถิ่นไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ในงานพัฒนา ค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.05 ซึ่งจัดได้ว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในระดับปานกลางที่สำคัญคือ มีฐานะเศรษฐกิจไม่ค่อยดีจึงเป็นผลทำให้ไม่สามารถเสียสละเพื่อชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 รองลงมาคือ ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม ค่าเฉลี่ย 2.59 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแทรกแซงต่อไป ผลการวิเคราะห์ปัญหาดังแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยความเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น (N = 104)

ลักษณะปัญหา	ความเห็น					$\bar{X}$
	จริงที่สุด	จริง	จริงครึ่งเดียว	จริงน้อย	ไม่จริงเลย	
1. ไม่ค่อยเข้าใจว่าตนเองมีบทบาทหน้าที่อย่างไร	5 (4.8)	12 (11.5)	27 (26.0)	10 (9.6)	50 (48.1)	2.15
2. ขาดความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน	5 (4.8)	15 (14.4)	15 (14.4)	22 (21.2)	47 (45.2)	2.13
3. ขาดระบบการบริหารจัดการในหมู่บ้าน	13 (12.5)	15 (14.4)	18 (17.3)	14 (13.5)	44 (42.3)	2.41
4. ไม่เข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	6 (5.8)	18 (17.3)	17 (16.3)	16 (15.4)	47 (45.2)	2.23
5. ไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน	2 (1.9)	11 (10.6)	19 (18.3)	18 (17.3)	54 (51.9)	1.93
6. ขาดความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชน	6 (5.8)	7 (6.7)	29 (27.9)	13 (12.5)	49 (47.1)	2.12
7. มีภารกิจครอบคร้วมากจนเกินไปจนไม่มีเวลาทำงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม	5 (1.9)	14 (13.5)	21 (20.2)	23 (22.1)	44 (42.3)	2.25
8. ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	1 (1.0)	13 (11.5)	23 (24.0)	13 (12.5)	52 (50.0)	1.96
9. มีฐานเศรษฐกิจไม่ค่อยดีจึงเป็นผลทำให้ไม่สามารถเสียสละเพื่อชุมชน	15 (14.4)	34 (32.6)	16 (15.3)	14 (13.4)	25 (24.0)	3.00

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยความเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น
(N = 104) (ต่อ)

ลักษณะปัญหา	ความเห็น					$\bar{X}$
	จริงที่สุด	จริง	จริงครึ่งเดียว	จริงน้อย	ไม่จริงเลย	
10. ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม	12 (11.5)	18 (17.3)	22 (21.2)	20 (19.2)	32 (30.8)	2.59
11. ไม่ได้รับการยอมรับจากทาง ราชการและทางราชการไม่ให้ความสำคัญต่อผู้นำท้องถิ่นเท่าที่ควร	5 (4.8)	21 (30.2)	24 (23.1)	14 (13.5)	40 (38.5)	2.39
12. ไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูน ความรู้ในงานพัฒนา	18 (17.3)	33 (31.7)	15 (14.4)	12 (11.5)	26 (25.0)	3.05
13. ไม่ได้รับคำแนะนำ ช่วยเหลือ ใน การปฏิบัติหน้าที่จากเจ้าหน้าที่ของ ทางราชการ	6 (5.8)	11 (10.6)	30 (28.8)	12 (11.5)	45 (43.3)	2.24
14. ผู้นำท้องถิ่นบางคนทำหน้าที่ใน หลายบทบาททำให้เกิดความ สับสน	11 (10.6)	45 (43.3)	12 (11.5)	13 (12.5)	23 (22.1)	3.07
15. ไม่มีศูนย์กลางการปฏิบัติงานของ ผู้นำท้องถิ่นที่แน่นอน	17 (16.3)	34 (32.6)	17 (16.3)	10 (9.6)	26 (25.0)	3.05

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมแทรกแซงเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น โดยวิธีการฝึกอบรม การนำไปศึกษาดูงาน และการส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองภายหลังการฝึกอบรม โดยให้มีการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านให้เกิดเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดเชิงระบบ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input)

ในการจัดกิจกรรมแทรกแซงมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่นที่ใช้เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ตำบล 8 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 13 คน รวม 104 คน ใช้หลักสูตรการฝึกอบรมด้านวิชาการ 2 วัน และศึกษาดูงาน 1 วัน วิทยากรผู้ให้ความรู้ ประกอบด้วย อาจารย์จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น 1 คน นักวิชาการพัฒนาชุมชนจากศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 4 จำนวน 2 คน นักวิชาการพัฒนาชุมชนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู 2 คน วิทยากรของอำเภอศรีบุญเรือง จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 14 คน งบประมาณในการฝึกอบรม จำนวน 25,000 บาท และการไปศึกษาดูงาน 5,000 บาท รวมเป็นเงิน 30,000 บาท

2. กระบวนการดำเนินการ (Process)

ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตร 2 วัน มีเนื้อหาสาระที่กำหนดขึ้นจากผลการศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและความจำเป็นตามความเป็นจริงของผู้นำท้องถิ่น กำหนดเป็นรายวิชาที่จำเป็น ประกอบด้วย ความสำคัญบทบาทหน้าที่และคุณสมบัติของผู้นำท้องถิ่น ทิศทางในการพัฒนาหมู่บ้าน กระบวนการแก้ไขปัญหาของการพัฒนาหมู่บ้าน การวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยประชาชนมีส่วนร่วม และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการฝึกอบรม ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่างวันที่ 8-9 เมษายน 2541 รวม 2 วัน มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลัง

การฝึกอบรม หลังการฝึกอบรมตามหลักสูตรแล้วได้ นำไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ที่บ้านสร้างเสียน ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดหนองบัวลำภู ในวันที่ 10 เมษายน 2541 รวม 1 วัน และให้ผู้นำท้องถิ่นวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อไปปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน หลังจากนั้นประมาณ 3 เดือน ได้เรียกผู้ผ่านการฝึกอบรม ซึ่งได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่มาประชุมทบทวนความรู้ ความเข้าใจ และสรุปผลงานการปฏิบัติงานตามที่ได้ปฏิบัติจริง รวม 1 วัน

3. ผลงาน (Output)

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมแทรกแซง คือ ผู้นำท้องถิ่นได้รับการฝึกอบรมจำนวน 104 คน และทุกคนได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นในตำบลพัฒนาดีเด่น ที่ชนะเลิศระดับจังหวัดหนองบัวลำภู 1 ครั้ง จำนวนกิจกรรมที่ผู้นำท้องถิ่นวางแผนปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนจำนวน 1,686 กิจกรรม และผู้นำท้องถิ่นได้รับการนิเทศ ติดตามผลจากเจ้าหน้าที่อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4. ผลลัพธ์ (Effect)

ผลจากการวิจัย โดยการจัดกิจกรรมแทรกแซงเกิดผลในทางที่ดีในการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง ดังจะได้นำเสนอในรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น

ก่อนจัดกิจกรรมแทรกแซง ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ที่อยู่บ้างแล้ว กล่าวคือ ในข้อคำถาม 12 ข้อ สามารถตอบถูกได้เกินร้อยละ 50 จำนวน 9 ข้อ ส่วนอีก 3 ข้อ มีผู้นำท้องถิ่นตอบผิด ข้อที่ตอบผิดมากที่สุด คือ การเป็นผู้นำท้องถิ่นจะต้องได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมา คือ การติดต่อประสานงานเพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการมาให้ความช่วยเหลือชาวบ้านด้านต่าง ๆ ไม่ใช่บทบาท

หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 79.8 และเจ้าอาวาสวัดประจำหมู่บ้านไม่ใช่ผู้นำท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 59.6

หลังกิจกรรมแทรกแซง ผู้นำท้องถิ่นเกินร้อยละ 50 สามารถตอบคำถามได้ทุกข้อ ข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นจากเดิมมากที่สุดคือ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้นำท้องถิ่น มีผู้ตอบถูกเพิ่มขึ้นถึง 63 คน ซึ่งความเป็นจริงก็คือ การเป็นผู้นำท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการก็ได้

สำหรับประเด็นความรู้ ความเข้าใจที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง คือ ความเข้าใจที่ว่าผู้นำท้องถิ่นจะเป็นผู้เริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และนำชาวบ้านในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยข้อนี้ตอบถูกต้องทุกคนทั้งก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง จึงสรุปในภาพรวมได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเองดีขึ้น ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบถูก-ผิด ด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น เปรียบเทียบก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104)

	ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น	ก่อนดำเนินการ		หลังดำเนินการ		ผลต่างสำหรับ ผู้ตอบถูกต้อง
		ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	
1.	การเป็นผู้นำท้องถิ่นจะต้องได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการเพื่อให้ประชาชนยอมรับ	13 (12.5)	91 (89.5)	76 (73.1)	28 (26.9)	63
2.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้านไม่น้อยกว่าเจ้าหน้าที่ของทางราชการ	94 (90.4)	10 (9.6)	103 (99.0)	1 (1.0)	9
3.	ผู้นำท้องถิ่นจะเป็นผู้เริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และนำชาวบ้านในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ	104 (100)	0	104 (100)	0	0
4.	การติดต่อประสานงานเพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ทางราชการมาให้ความช่วยเหลือชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น	21 (20.2)	83 (79.8)	53 (51.0)	51 (49.0)	32

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบถูก-ผิด ด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น เปรียบเทียบก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104) (ต่อ)

	ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น	ก่อนดำเนินการ		หลังดำเนินการ		ผลต่างสำหรับผู้ตอบถูกต้อง
		ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	
5.	ผู้นำท้องถิ่นต้องเป็นผู้กล้าเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน	84 (80.8)	20 (19.2)	97 (93.3)	7 (6.7)	13
6.	ผู้นำท้องถิ่นควรเป็นผู้พร้อมที่จะรับความรู้หรือวิทยาการใหม่ ๆ ได้เร็วกว่าชาวบ้านอื่น ๆ	98 (94.2)	6 (5.8)	101 (97.1)	3 (2.9)	3
7.	คนเก่าคนแก่ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือศรัทธาแม้จะไม่มี การแต่งตั้งอย่างเป็นทางการก็จัดว่าเป็นผู้นำท้องถิ่นได้	89 (85.6)	15 (14.4)	92 (88.5)	12 (11.5)	3
8.	เจ้าอาวาสวัดประจำหมู่บ้านไม่จัดว่าเป็นผู้นำท้องถิ่น เพราะท่านมีภาระกิจเกี่ยวกับทางธรรมไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับทางโลก	42 (40.4)	62 (59.6)	75 (72.0)	29 (27.9)	33
9.	ผู้นำท้องถิ่นที่จะเอื้อต่อการพัฒนาจะต้องมีจิตใจมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและมีจิตเป็นกุศลด้วย	100 (96.2)	4 (3.8)	102 (98.1)	2 (1.9)	2
10.	การคิดวางแผนแก้ไขปัญหามองในหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นที่จะเข้าไปก้าวกาย เพราะมีเจ้าหน้าที่ของทางราชการจัดทำให้อยู่แล้ว	65 (62.5)	39 (37.5)	87 (83.7)	17 (16.3)	22

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบถูก-ผิด ด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น เปรียบเทียบก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104) (ต่อ)

	ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น	ก่อนดำเนินการ		หลังดำเนินการ		ผลต่างสำหรับผู้ตอบถูกต้อง
		ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	
11.	ผู้นำท้องถิ่นทุกคนควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการสำรวจข้อมูลด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและให้การสนับสนุนในการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างเต็มที่	97 (93.3)	7 (6.7)	103 (99.0)	1 (1.0)	6
12.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ ดังนั้นเวลามีกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ควรปล่อยให้ชาวบ้านดำเนินการเองไม่ควรเข้าไปรวมหรือยุ่งเกี่ยว	81 (77.9)	23 (22.1)	88 (84.6)	16 (15.4)	7

อนึ่งในการพิจารณาคะแนนตอบถูกหรือผิดเป็นรายบุคคลในจำนวน 12 ข้อ จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจ จากเดิมก่อนกิจกรรมแทรกแซงเฉลี่ย 8.7 คะแนน หลังกิจกรรมแทรกแซงค่าคะแนนเฉลี่ย 10.1 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.3 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ
ผู้นำท้องถิ่นก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง

ระยะเวลา	$\bar{X}$	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ย	t-test	P-Value
ก่อนดำเนินการ	8.7	0.16	1.3	6.7	0.0001
หลังดำเนินการ	10.1	0.11			

4.2 ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชน

จากแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่น
จำนวน 10 ข้อ โดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน เปรียบเทียบก่อนและหลังกิจกรรมแทรก
แซง พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชน จากเดิมเฉลี่ย
8.0 เป็น 9.0 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.0 เมื่อเปรียบเทียบค่าสถิติ t-test พบว่า มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนของ
ผู้นำท้องถิ่นก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง

ระยะเวลา	$\bar{X}$	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ย	t-test	P-Value
ก่อนดำเนินการ	8.0	0.13	1.0	6.32	0.0001*
หลังดำเนินการ	9.0	0.09			

4.3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นตามความเห็นของ ผู้นำท้องถิ่น

จากการสอบถามการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นซึ่งมีข้อคำ
ถาม 15 ข้อ พบว่า ก่อนกิจกรรมแทรกแซงผู้นำท้องถิ่นจำนวนมากกว่า 95 คน ได้ทำ
ตามบทบาทหน้าที่ทั้ง 15 ข้อ และพบว่า บทบาทหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติทุกคนคือ เมื่อมี

กิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่นได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง รองลงมาคือการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้อื่น การประชุม คิด วางแผน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน โดยมีผู้ที่ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่นี้จำนวน 103 คน บทบาทหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การเป็นผู้นำในการคิดริเริ่ม ทำสิ่งใหม่ ๆ ในหมู่บ้าน จำนวน 94 คน

ภายหลังกิจกรรมแทรกแซงแล้ว พบว่าการปฏิบัติที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เพิ่มขึ้น (ยกเว้นบทบาทการเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ของหมู่บ้าน ซึ่งทุกคนได้ทำตามปกติอยู่แล้ว) ได้แก่ เป็นผู้นำในการทำบุญหรือประเพณีของหมู่บ้าน คือ มีจำนวน 102 คน ทั้งก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง และการเข้าร่วมประชุมคิดวางแผนแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวน 103 คน ทั้งก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง

เมื่อพิจารณาค่าที่ได้จากการทดสอบเปรียบเทียบก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซงด้วยค่าสถิติ McNemar test เป็นรายข้อแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำท้องถิ่นมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นแตกต่างจากเดิมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง โดยใช้ (McNemar test)

ข้อความ		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	McNemar test	P-Value
1. เวลาที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้านท่านเป็นคนหนึ่งที่ได้เป็นผู้นำในเรื่องนี้ด้วย	ก่อน	104	0	1.00	1.000
		(100)	(0)		
	หลัง	104	0		
		(100)	(0)		
2. ท่านได้เป็นผู้นำในการคิดริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ ในหมู่บ้าน	ก่อน	94	10	2.80	0.146
		(90.4)	(9.6)		
	หลัง	100	4		
		(96.2)	(3.8)		

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ก่อนและหลังกิจกรรม
แทรกแซง โดยใช้ (McNemar test) (N=104) (ต่อ)

ข้อความ		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	McNemar test	P-Value
3. ท่านให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้อื่น ตามที่เขาต้องการขอความช่วยเหลือ จากท่าน	ก่อน	103 (99.0)	1 (1.0)	1.00	1.000
	หลัง	104 (100)	0 (0.0)		
4. ท่านได้มีส่วนในการจัดการ ให้กิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์	ก่อน	99 (95.2)	5 (4.8)	0.50	0.726
	หลัง	101 (97.1)	3 (2.9)		
5. ท่านได้เป็นผู้เชื่อมโยงประสาน ระหว่างเจ้าหน้าที่ของทางราชการกับ ประชาชนในหมู่บ้านเพื่อการทำงาน ให้เกิดผลดี	ก่อน	96 (92.3)	8 (7.7)	5.70	0.039*
	หลัง	103 (99.0)	1 (1.0)		
6. ท่านได้ชักนำความช่วยเหลือด้าน ต่าง ๆ จากผู้เกี่ยวข้องให้มาช่วย พัฒนาชุมชน	ก่อน	99 (95.2)	5 (4.8)	1.30	0.453
	หลัง	102 (98.1)	2 (1.9)		
7. ในการทำบุญหรืองานประเพณีของ หมู่บ้านท่านเป็นผู้หนึ่งที่ผู้นำใน การจัดงานนั้นด้วย	ก่อน	102 (98.1)	2 (1.9)	1.00	1.000
	หลัง	102 (98.1)	2 (1.9)		
8. ในกรณีชาวบ้านมีข้อสงสัยหรือ ไม่เข้าใจข่าวคราวต่าง ๆ ของทาง ราชการหรือข่าวคราวภายนอก หมู่บ้านท่านได้เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง หรือถ่ายทอดความรู้แก่ชาวบ้าน	ก่อน	98 (94.2)	6 (5.8)	6.20	0.031*
	หลัง	104 (100)	0 (0.0)		

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ก่อนและหลังกิจกรรม
แทรกแซง โดยใช้ (McNemar test) (N=104) (ต่อ)

ข้อความ		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	McNemar test	P-Value
9. ท่านได้มีส่วนในการสำรวจข้อมูล ด้านต่าง ๆ ตลอดจนสำรวจปัญหา ความต้องการของประชาชนเพื่อนำ ไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาหมู่บ้าน	ก่อน	98 (94.2)	6 (5.8)	3.70	0.125
	หลัง	103 (99.0)	1 (1.0)		
10. ท่านได้มีส่วนร่วมประชุมคิดวางแผน แก้ไขปัญหาดัง ๆ ของหมู่บ้าน	ก่อน	103 (99.0)	1 (1.0)	1.00	1.000
	หลัง	103 (99.0)	1 (1.0)		
11. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนา หมู่บ้าน	ก่อน	103 (99.0)	1 (1.0)	1.00	1.000
	หลัง	104 (100)	0 (0.0)		
12. ท่านได้ร่วมกิจกรรม ประเมินผล โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ดำเนินการ ในหมู่บ้าน	ก่อน	95 (91.3)	9 (8.7)	9.40	0.0039*
	หลัง	104 (100)	0 (0.0)		
13. ท่านได้เข้าร่วมประชุมประจำเดือน ตามที่หมู่บ้านได้กำหนดขึ้น	ก่อน	100 (97.1)	3 (2.9)	3.00	0.250
	หลัง	104 (100)	0 (0.0)		
14. ท่านได้ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติ ของเจ้าหน้าที่ทั้งทางราชการหรือ เอกชนที่เข้ามาปฏิบัติงานในหมู่บ้าน	ก่อน	100 (96.2)	4 (3.8)	4.10	0.125
	หลัง	104 (100)	0 (0.0)		
15. ท่านได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสำหรับ ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนใน หมู่บ้านของท่าน	ก่อน	101 (97.1)	3 (2.9)	3.00	0.250
	หลัง	104 (100)	0 (0.0)		

* P-Value < 0.05

4.4) พฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความเห็นของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาพฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยการเปรียบเทียบ พฤติกรรมหรือลักษณะ การปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นระหว่างก่อนและหลังกิจกรรม แทรกแซง พบว่า พฤติกรรมหรือลักษณะทางปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการสร้างผลงานต่าง ๆ ในการ พัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งพฤติกรรมหรือลักษณะด้านนี้ก่อนกิจกรรมแทรกแซง ผู้นำท้องถิ่น มีความเห็นในระดับจริงที่สุด จำนวน 14 คน หลังกิจกรรมแทรกแซงมี จำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 49 คน

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นที่รองลงมาคือ กลุ่มผู้นำ หมู่บ้านมีความกระตือรือร้น เสียสละในการพัฒนาหมู่บ้านด้วยความเข้มแข็ง จากเดิม พฤติกรรมหรือลักษณะอยู่ในระดับจริงที่สุดจำนวน 22 คน หลังกิจกรรมแทรกแซงเพิ่มขึ้น เป็น 60 คน

ส่วนพฤติกรรมหรือลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมหรือ ลักษณะด้านการชอบทำงานตามที่ผู้อื่นสั่งการมากกว่าที่จะเป็นความคิดริเริ่มของตนเอง โดยพบว่าก่อนกิจกรรมแทรกแซงมีพฤติกรรมไม่ชอบทำงานตามผู้อื่นจำนวน 35 คน หลังกิจกรรมแทรกแซงเพิ่มเป็น 47 คน ส่วนพฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของ ผู้นำท้องถิ่นอื่น ๆ มีผลการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จากการทดสอบด้วยค่า W เปรียบเทียบระหว่างก่อนหลังกิจกรรมแทรกแซงเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น
ก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน ของผู้นำท้องถิ่น	จริงที่ สุด	จริง	จริง ครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย	W	P - Value
1. ท่านได้รับเลือกเป็นกรรมการต่าง ๆ ในหมู่บ้านหลายตำแหน่ง							
- ก่อนดำเนินการ	39 (37.5)	43 (41.3)	10 (9.6)	9 (8.7)	3 (2.9)	-1.5	0.140
- หลังดำเนินการ	41 (39.4)	48 (46.2)	10 (9.6)	3 (2.9)	2 (1.9)		
2. ท่านชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำ งานร่วมกับผู้อื่น							
- ก่อนดำเนินการ	11 (10.6)	8 (7.7)	14 (13.5)	12 (11.5)	59 (56.7)	-2.7	0.006*
- หลังดำเนินการ	2 (1.9)	8 (7.7)	6 (5.8)	12 (11.5)	76 (73.1)		
3. ท่านชอบอาสาทำงานในสิ่งที่ตนเอง ถนัด							
- ก่อนดำเนินการ	34 (32.7)	43 (41.3)	11 (11.5)	5 (4.8)	10 (9.6)	-0.2	0.860
- หลังดำเนินการ	36 (34.6)	42 (40.4)	9 (8.7)	5 (4.8)	12 (11.5)		
4. ท่านไม่ชอบให้ผู้อื่นวิจารณ์เกี่ยวกับ ตัวท่าน							
- ก่อนดำเนินการ	23 (22.1)	33 (31.7)	17 (16.3)	13 (12.5)	18 (17.3)	-2.9	0.004*
- หลังดำเนินการ	16 (15.4)	25 (24.0)	13 (12.5)	17 (16.3)	33 (31.7)		

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น
ก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน ของผู้นำท้องถิ่น	จริงที่ สุด	จริง	จริง ครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย	W	P - Value
5. ท่านมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในทุกกรณี							
- ก่อนดำเนินการ	5 (4.8)	7 (6.7)	13 (12.5)	22 (21.2)	57 (54.8)	-1.5	0.138
- หลังดำเนินการ	7 (6.7)	4 (3.8)	5 (4.8)	14 (13.5)	74 (71.2)		
6. เมื่อมีกิจกรรมการพัฒนาที่ไม่เกี่ยว ข้องกับผลประโยชน์ของท่าน ท่านมัก จะไม่ค่อยเข้าร่วม							
- ก่อนดำเนินการ	4 (4.8)	5 (4.8)	20 (19.2)	7 (6.7)	68 (65.4)	-2.9	0.004*
- หลังดำเนินการ	3 (2.9)	3 (2.9)	2 (1.9)	4 (3.8)	92 (88.5)		
7. เมื่อมีงานให้ท่านเลือก ท่านจะเลือก ทำงานที่ง่ายก่อน							
- ก่อนดำเนินการ	2 (1.9)	18 (17.3)	26 (25.0)	15 (14.4)	43 (41.3)	-1.2	0.248
- หลังดำเนินการ	1 (1.0)	18 (17.3)	9 (8.7)	24 (23.1)	52 (50.0)		
8. ท่านรู้สึกลำบากใจ เมื่อไปชักชวน เพื่อนบ้านให้มาร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน							
- ก่อนดำเนินการ	9 (8.7)	19 (18.3)	33 (31.7)	16 (15.4)	27 (26.0)	-3.6	0.001*
- หลังดำเนินการ	5 (4.8)	12 (11.5)	9 (8.7)	34 (32.7)	44 (42.3)		

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น
ก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104) (ต่อ)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน ของผู้นำท้องถิ่น	จริงที่ สุด	จริง	จริง ครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย	W	P - Value
9. เมื่อมี ปัญหาสำคัญที่ต้องอาศัย ปัญญาความรู้ในการตัดสินใจ ท่าน มักจะหลีกเลี่ยงเสมอ							
- ก่อนดำเนินการ	4 (3.8)	13 (12.5)	18 (17.3)	15 (14.4)	54 (51.9)	-4.04	0.001*
- หลังดำเนินการ	2 (1.9)	3 (2.9)	4 (3.8)	19 (18.3)	76 (73.1)		
10. เมื่อมีงานส่วนรวมท่านจะหยุดงาน ส่วนตัวของตนเองไว้ก่อน							
- ก่อนดำเนินการ	38 (36.5)	42 (40.4)	17 (16.3)	2 (1.9)	5 (4.8)	-2.8	0.046*
- หลังดำเนินการ	49 (47.1)	50 (48.1)	3 (2.9)	1 (1.0)	1 (1.0)		
11. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง							
- ก่อนดำเนินการ	30 (28.8)	46 (44.2)	19 (18.3)	4 (3.8)	5 (4.8)	-2.7	0.078
- หลังดำเนินการ	47 (45.2)	49 (47.1)	1 (1.0)	5 (4.8)	2 (1.9)		
12. ท่านชอบทำงานตามที่คุณอื่นสั่งการ มากกว่าที่จะเป็นความคิดริเริ่มของ ตนเอง							
- ก่อนดำเนินการ	5 (4.8)	16 (15.4)	31 (29.8)	17 (16.3)	35 (33.7)	-2.2	0.031*
- หลังดำเนินการ	5 (4.8)	7 (6.7)	22 (21.2)	23 (22.1)	47 (45.2)		

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น
ก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104) (ต่อ)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน ของผู้นำท้องถิ่น	จริงที่ สุด	จริง	จริง ครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย	W	P - Value
13. ท่านไม่ค่อยมั่นใจในการตัดสินใจของ ตนเองเสมอ							
- ก่อนดำเนินการ	4 (3.8)	18 (17.3)	26 (25.2)	13 (12.5)	43 (41.3)	-2.9	0.031*
- หลังดำเนินการ	2 (1.9)	11 (10.6)	11 (10.6)	17 (16.3)	63 (60.6)		
14. เมื่อทำงานอะไรมักจะวางแผนอย่าง ระมัดระวัง เพื่อให้งานบรรลุเป้า หมาย							
- ก่อนดำเนินการ	41 (39.4)	47 (45.2)	11 (10.6)	3 (2.9)	2 (1.9)	-3.7	0.002*
- หลังดำเนินการ	65 (62.5)	38 (36.5)	-	-	1 (1.0)		
15. ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านของท่านมี การประชุมพบปะกันเป็นประจำ							
- ก่อนดำเนินการ	26 (25.0)	51 (49.0)	18 (17.3)	8 (7.7)	1 (1.0)	-3.9	0.001*
- หลังดำเนินการ	52 (50.0)	44 (42.3)	6 (5.8)	1 (1.0)	1 (1.0)		
16. ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านมีส่วนร่วม ในกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านทุกครั้ง							
- ก่อนดำเนินการ	29 (27.9)	49 (47.1)	15 (14.4)	8 (7.7)	3 (2.9)	-4.4	0.001*
- หลังดำเนินการ	55 (52.9)	45 (43.3)	2 (1.9)	2 (1.9)	0		

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น
ก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง (N=104) (ต่อ)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน ของผู้นำท้องถิ่น	จริงที่ สุด	จริง	จริง ครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย	W	P - Value
17. ผู้นำของหมู่บ้านได้นำชาวบ้านไป ศึกษาดูงานในหมู่บ้านอื่น ๆ ที่ ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาปรับ ปรุงพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง							
- ก่อนดำเนินการ	20 (19.2)	36 (34.6)	14 (13.5)	24 (23.1)	10 (9.6)	-5.1	0.001*
- หลังดำเนินการ	41 (39.4)	52 (50.0)	5 (4.8)	2 (1.9)	4 (3.8)		
18. กลุ่มผู้นำของหมู่บ้านได้สร้างผลงาน ต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านให้เกิด ขึ้นมากมาย							
- ก่อนดำเนินการ	14 (13.5)	45 (43.3)	36 (34.6)	8 (7.7)	1 (1.0)	-5.9	0.001*
- หลังดำเนินการ	49 (47.1)	48 (46.2)	6 (5.8)	1 (1.0)	0		
19. กลุ่มผู้นำหมู่บ้านมีความสามัคคีร่วม มือกันในการพัฒนาหมู่บ้าน							
- ก่อนดำเนินการ	19 (18.3)	62 (59.6)	17 (16.3)	4 (3.8)	2 (1.9)	-4.0	0.001*
- หลังดำเนินการ	58 (55.8)	42 (40.4)	2 (1.9)	1 (1.0)	1 (1.0)		
20. กลุ่มผู้นำหมู่บ้านมีความกระตือรือร้น เสียสละ ในการพัฒนาหมู่บ้านด้วย ความเข้มแข็ง							
- ก่อนดำเนินการ	22 (21.2)	52 (50.0)	22 (21.2)	5 (4.8)	3 (2.9)	-5.2	0.001*
- หลังดำเนินการ	60 (57.7)	37 (35.6)	5 (4.8)	2 (1.9)	0		

* P-Value < 0.05

4.5) ความสามารถของผู้นำท้องถิ่นในการปฏิบัติงานตามความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้าน

ในการนำเสนอผลการศึกษานี้ ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นหัวหน้าคุ้มความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นตามเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้าน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นหัวหน้าคุ้มบ้านในหมู่บ้านที่ผู้นำท้องถิ่นปฏิบัติงานจำนวน 80 คน เป็นเพศชาย 76 คน หญิง 4 คน อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40-49 ปี จบชั้นการศึกษาชั้นประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และมีอาชีพการเกษตรกรรมเป็นส่วน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นหัวหน้าคุ้มบ้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น (N = 80)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	76	95.0
หญิง	4	5.0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	3	3.8
30 - 39 ปี	19	23.8
40 - 49 ปี	34	42.5
50 - 59 ปี	19	23.7
60 ปีขึ้นไป	5	6.2
การศึกษา		
ประถมศึกษา	67	83.8
มัธยมศึกษา	8	10.0

ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นหัวหน้าคุ่มบ้านที่เกี่ยวข้องกับ
การปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น (N = 80) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3	3.8
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	2	2.5
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	71	88.8
ค้าขาย	4	5.0
อื่น ๆ	5	6.3

4.5.2 ความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ตามความเห็นของหัวหน้าคุ่มบ้าน

จากความเห็นของหัวหน้าคุ่มบ้าน ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นที่ควรจะเป็น พบว่า ประเด็นความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นที่หัวหน้าคุ่มบ้านเห็นด้วยเกินร้อยละ 80 มีอยู่ 6 ประการ ที่สำคัญอันดับแรก คือ ได้เข้าร่วมประชุมประจำเดือนตามที่หมู่บ้านกำหนด คิดเป็นร้อยละ 96.3 รองลงมาคือ เป็นผู้นำกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน ร้อยละ 90.0 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ร้อยละ 88.8 เป็นตัวตั้งตัวตีในการทำบุญหรืองานประเพณีของหมู่บ้าน ร้อยละ 86.2 ถ่ายทอดความรู้หรือข่าวสารให้แก่ชาวบ้านร้อยละ 82.5 และให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้อื่นร้อยละ 81.3

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วหัวหน้าคุ่มบ้านส่วนใหญ่เห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่และภารกิจในเรื่องต่าง ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอ ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้านต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น (N=80)

ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ
1. กิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้หนึ่งที่ได้เป็นผู้นำในเรื่องนี้ ด้วย	72 (90.0)	8 (10.0)	0 (0.0)
2. เป็นผู้ทำให้การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ในหมู่บ้าน	57 (71.3)	22 (27.5)	1 (1.3)
3. ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ผู้อื่นตามที่เขาต้องการ ขอความช่วยเหลือ	65 (81.3)	15 (18.8)	0 (0.0)
4. ได้มีส่วนในการจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์	71 (88.8)	9 (11.2)	0 (0.0)
5. เป็นผู้เชื่อมโยง ประสานระหว่างเจ้าหน้าที่ของ ทางราชการกับประชาชนในหมู่บ้านเพื่อทำงาน ร่วมกันให้เกิดผลดี	61 (76.3)	19 (23.8)	0 (0.0)
6. ได้จัดทำความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จาก ผู้เกี่ยวข้องให้มาช่วยพัฒนาชุมชน	62 (77.5)	18 (22.5)	0 (0.0)
7. การทำบุญ หรือ งานประเพณีของหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้หนึ่งที่เป็นตัวตั้งตัวดีในการ จัดงานนั้นด้วย	69 (86.2)	11 (13.8)	0 (0.0)
8. ในกรณีชาวบ้านมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ ข่าวคราวต่าง ๆ ของทางราชการ หรือข่าวคราว ภายนอกหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่นได้เป็นผู้ให้ข้อ เท็จจริง หรือถ่ายทอดความรู้แก่ชาวบ้าน	66 (82.5)	11 (17.5)	0 (0.0)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้านต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น (N=80) (ต่อ)

ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ
9. ได้มีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลด้านต่าง ๆ ตลอดทั้งสำรวจปัญหาความต้องการของ ประชาชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนา หมู่บ้าน	58 (72.5)	22 (27.5)	0 (0.0)
10. ได้มีส่วนร่วมประชุม จัดวางแผน แก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ของหมู่บ้าน	63 (78.8)	17 (21.3)	0 (0.0)
11. ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน	63 (78.8)	17 (21.3)	0 (0.0)
12. ได้ร่วมติดตาม ประเมินผลโครงการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน	61 (76.3)	19 (23.8)	0 (0.0)
13. ได้เข้าร่วมประชุมประจำเดือนตามที่หมู่บ้าน กำหนดขึ้น	77 (96.3)	3 (3.8)	0 (0.0)
14. ได้สนับสนุน ช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ ทั้งทางราชการและเอกชนที่เข้ามา ปฏิบัติงานในหมู่บ้าน	59 (73.8)	21 (26.3)	0 (0.0)
15. ได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสำหรับประชาชนผู้ได้ รับความเดือดร้อนในหมู่บ้าน	56 (77.0)	24 (30.0)	0 (0.0)

4.6) พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นตามความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้าน

การศึกษานี้ ต้องการดูความสอดคล้องระหว่างความเห็นของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นเองกับกลุ่มหัวหน้าคุ้มบ้านต่อลักษณะการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่าหัวหน้าคุ้มบ้านเกินกว่าร้อยละ 60.0 ขึ้นไป เห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมี พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงานหรือลักษณะหน้าที่ในเชิงบวกทุกด้าน ประเด็นที่มีค่าร้อยละเป็นอันดับแรกคือ ร้อยละ 93.3 มี 2 รายการ คือ ผู้นำท้องถิ่นชอบทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าทำงานคนเดียว และผู้นำกลุ่มจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทุกครั้ง ค่าร้อยละที่รองลงมาเป็นร้อยละ 29.0 มี 3 รายการ คือ ผู้นำจะหยุดงานส่วนตัวไว้ก่อนเมื่อมีงานส่วนรวม ผู้นำมีการประชุมพบปะกันเป็นประจำ และกลุ่มผู้นำได้สร้างผลงานต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน

กล่าวโดยสรุป หัวหน้าคุ้มบ้านเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมหรือลักษณะในการปฏิบัติงานในทางที่ดี สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นเองที่ว่าดีขึ้นมากกว่าก่อนจัดกิจกรรมแทรกแซง ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้านต่อพฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่น (N=80)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน	ความเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ได้รับเลือกเป็นกรรมการต่าง ๆ ในหมู่บ้านหลายตำแหน่ง	63 (75.5)	17 (21.3)
2. ชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานร่วมกับผู้อื่น	3 (3.8)	77 (96.3)
3. ชอบอาสาทำงานในสิ่งที่ตนเองถนัด	49 (61.3)	31 (38.8)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความเห็นของหัวหน้าคຸ່ມบ้านต่อพฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่น (N=80) (ต่อ)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน	ความเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
4. ไม่ชอบให้ผู้อื่นวิจารณ์เกี่ยวกับตนเอง	34 (42.5)	46 (57.5)
5. มักจะต่อต้านการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นทุกกรณี	5 (6.3)	75 (93.8)
6. มีกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวผลประโยชน์ตนเอง มักจะไม่เข้าร่วมกิจกรรม	6 (7.5)	74 (92.5)
7. เมื่อมีงานให้เลือกทำจะเลือกทำงานง่าย ๆ	12 (15.0)	68 (85.0)
8. รู้สึกลำบากใจเมื่อไปชักชวนเพื่อนบ้านให้มาร่วมพัฒนาหมู่บ้าน	27 (33.8)	53 (66.3)
9. เมื่อมีปัญหาสำคัญที่ต้องอาศัยปัญญา ความรู้ในการตัดสินใจ มักหลีกเลี่ยงเสมอ	6 (7.5)	74 (92.5)
10. เมื่อมีงานส่วนรวมจะหยุดงานส่วนตัวไว้ก่อน	76 (95.0)	4 (5.0)
11. เข้าร่วมประชุมทุกครั้งไม่เคยขาด	73 (91.3)	7 (8.5)
12. ชอบทำงานตามที่คุณอื่นสั่งการมากกว่าที่จะเป็นความคิดริเริ่มของตนเอง	19 (23.8)	61 (76.3)
13. ไม่ค่อยมั่นใจในการตัดสินใจของตนเอง	17 (21.3)	63 (78.8)
14. เมื่อจะทำงานอะไรมักจะวางแผนอย่างระมัดระวัง เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย	75 (93.8)	5 (6.3)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้านต่อพฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่น (N=80) (ต่อ)

พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน	ความเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
15. ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน จะมีการพบปะกันเป็นประจำ	76 (95.0)	4 (5.0)
16. ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านทุกครั้ง	77 (96.3)	3 (3.8)
17. ผู้นำของหมู่บ้านได้นำชาวบ้านไปศึกษาดูงานในหมู่บ้านอื่นที่ประสบความสำเร็จ	70 (87.5)	10 (12.5)
18. กลุ่มของผู้นำหมู่บ้าน ได้สร้างผลงานต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านเกิดขึ้นมากมาย	76 (95.0)	4 (5.0)
19. กลุ่มผู้นำหมู่บ้านมีความสามัคคี ร่วมมือกันในการพัฒนาหมู่บ้าน	74 (92.5)	6 (7.5)
20. กลุ่มผู้นำหมู่บ้านมีความกระตือรือร้น เสียสละในการพัฒนาหมู่บ้านด้วยความเข้มแข็ง	77 (96.3)	3 (3.8)

4.7) ความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น ตามความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้าน

การศึกษาในส่วนนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะทราบความเห็นของหัวหน้าคุ้มบ้านกับการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นว่า มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษา พบว่า ในจำนวนตัวชี้วัดที่แสดงว่าผู้นำท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง 10 ประการ หัวหน้าคุ้มบ้านเกินกว่าร้อยละ 90.0 เห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นได้ปฏิบัติด้วยความเข้มแข็งทุกตัวชี้วัดที่สำคัญอันดับแรก คือ การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม และกรรมการ

กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน (เห็นด้วยร้อยละ 100) รองลงมา คือ ความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้งที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน (เห็นด้วยร้อยละ 98.7) ดังรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของหัวหน้าคุ้มบ้านต่อความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น (N=80)

ความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน	ความเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ความสามารถในการริเริ่ม กิจกรรมการพัฒนาที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชนมากขึ้น	74 (92.5)	6 (7.5)
2. ความสามารถประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้ดี	79 (98.7)	1 (1.3)
3. มีส่วนร่วม กำหนดปัญหาและวางแผนการพัฒนาหมู่บ้านมากขึ้น	78 (97.5)	2 (2.5)
4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนามากขึ้น	76 (95.0)	4 (5.2)
5. มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	77 (96.3)	3 (3.7)
6. เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม และกรรมการกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน	80 (100)	0 (0.0)
7. เข้าร่วมประชุมประจำเดือนทุกครั้ง	79 (98.7)	1 (1.3)
8. มีบทบาทถ่ายทอดความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนเป็นอย่างดี	77 (96.3)	3 (3.7)

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของหัวหน้าคุ่มบ้านต่อความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น (N=80) (ต่อ)

ความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน	ความเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
9. มีส่วนในการช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานของทางราชการ หรือภาคเอกชนมากขึ้น	78 (97.5)	2 (2.5)
10. มีส่วนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนมากขึ้น	79 (98.7)	1 (1.3)

5. ผลกระทบ (Impact)

ผลกระทบเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมแทรกแซง มีตัวชี้วัด คือ จำนวนกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งภายหลังการฝึกอบรมแล้ว ได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวางแผนปฏิบัติงานของตนเองหลังจากนั้นประมาณ 3 เดือน ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยให้ผู้นำท้องถิ่นเขียนกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจริง และได้นำเสนอผล จากการวิเคราะห์ โดยจัดกลุ่มประเภทงาน และแจกแจงความถี่ของกิจกรรม แยกตามกลุ่มงานมีผลงานเกิดขึ้น ดังรายละเอียดตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลงานพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น หลังการจัดกิจกรรมแทรกแซง

กิจกรรม	ผลการจัดกิจกรรมแทรกแซง		จำนวนกิจกรรมที่เพิ่มขึ้น
	ก่อน	หลัง	
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3	5	+2
2. จัดทำเครื่องเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็ก	1	3	+2

ตารางที่ 14 ผลงานพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
ผู้นำท้องถิ่น หลังการจัดกิจกรรมแทรกแซง (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการจัดกิจกรรมแทรกแซง		จำนวน กิจกรรมที่ เพิ่มขึ้น
	ก่อน	หลัง	
3. สนามเด็กเล่น	1	3	+2
4. ศูนย์พัฒนาเยาวชน	1	4	+3
5. ศูนย์ข้อมูลหมู่บ้าน	5	7	+2
6. กลุ่มเยาวชน	3	5	+2
7. กลุ่มสตรี	7	8	+1
8. ศาลาคู่บ้าน	3	7	+4
9. ป้ายชื่อหัวหน้าครัวเรือนและ ป้ายชื่อหมู่บ้าน	325	905	+580
10. ถังขยะประจำครัวเรือน	135	780	+645
11. อุปกรณ์ดับเพลิงหมู่บ้าน	2	8	+6
12. ศูนย์ปฏิบัติธรรมหมู่บ้าน	4	6	+2
13. ผักสวนครัว รั้วกินได้	275	658	+383
14. ป่าชุมชน	1	3	+2
15. กลุ่มอาชีพ	4	8	+4
16. ธนาคารข้าว/ยุงฉาง	3	7	+4
17. ศูนย์สาธิตการตลาด	0	2	+2
18. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	2	8	+6
19. สวนสาธารณะหมู่บ้าน	2	4	+2
20. ลัญญวนเดือนกัษหมู่บ้าน	3	8	+5
21. กลุ่มเกษตรกร	2	8	+6
22. แปลงสาธิตไม้ผล	2	5	+3

ตารางที่ 14 ผลงานพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
ผู้นำท้องถิ่น หลังการจัดกิจกรรมแทรกแซง (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการจัดกิจกรรมแทรกแซง		จำนวน กิจกรรมที่ เพิ่มขึ้น
	ก่อน	หลัง	
23. แปลงสาริตถะปฏิบัติใหม่ (ไร่นาสวนผสม)	5	12	+7
24. ศูนย์สาธิตการดูแลสวนชุมชน	6	8	+2
25. หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	6	8	+2
26. กลุ่มผู้ใช้น้ำ	2	5	+3
27. กองทุนพัฒนาศรีหมู่บ้าน	4	8	+4
รวม	807	2,493	1,686

หมายเหตุ งาน 1 หน่วยนับเป็น 1 กิจกรรม

จากผลการศึกษาดังกล่าว การจัดกิจกรรมแทรกแซงซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วนั้น
ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงาน
ตามบทบาท หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นมีผลงานปรากฏเป็นประโยชน์แก่ชุมชน และเปลี่ยน
แปลงในทางที่ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งเป็น
ผลกระทบจากการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นได้ปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ เพิ่มเติม
จากที่เป็นอยู่